Zkoušky brambor a letošní expedice

Posklizňové zkoušky brambor zajišťuje Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský. Odebírá vzorky sadby z množitelských porostů a předává je pracovišti Výzkumného ústavu bramborářského v Havlíčkově Brodě, které je testuje. Před předáním přiřadí vzorkům nové identifikační číslo znemožňující získat informaci o dodavateli a množiteli. Zpětně, na základě získaných výsledků, ústav vydá uznávací list, při nevyhovujícím zdravotním stavu rozhodnutí o neuznání.

Kromě virových chorob se ze vzorků zjišťují karanténní bakteriózy (KB) – bakteriální kroužkovitost a hnědá hniloba. Výsledky na karanténní bakteriózy jsou známy do deseti dnů, výsledek virových chorob je znám v průměru do šesti týdnů od předání do Výzkumného ústavu bramborářského v Havlíčkově Brodě (VÚB). Vzorky jsou zpracovávány podle pořadí, v jakém došly na příjmové místo. Část množitelů nechce riskovat naskladnění partie napadené karanténními bakteriózami a čeká se sklizní na výsledek rozborů. Pro urychlení rozborů je třeba vzorky z těchto porostů dopravit na příjmové místo ihned po navzorkování.

S výsledky posklizňových zkoušek je seznámen pouze dodavatel/majitel porostu/pracoviště Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ), kde podal žádost o uznání množitelského porostu. Pokud nesouhlasí s výsledkem zkoušek, může požádat o revizní zkoušku. U té se pak provádí testování dvojnásobného počtu hlíz oproti původnímu a získaný výsledek je konečný. Jak informuje své smluvní množitele a zda v případě nevyhovujícího zdravotního stavu podá žádost o revizi zkoušek, je jeho záležitostí.

Změny v legislativě posklizňových zkoušek

V roce 2016 nastalo několik změn v legislativě posklizňových zkoušek. Přejmenované generace v rámci kategorií byly použity již při přihlašování množitelských porostů v roce 2016. Se změnami podmínek při expedici sadby se zemědělská veřejnost setkává poprvé a ty jsou následně připomenuty.

Testování na jednotlivé viry je v závislosti na přihlášené kategorii.

Změny v hodnotách povolených procent napadených hlíz skládkovými chorobami.

V rámci certifikovaného rozmnožovacího materiálu vznik dvou generací „B".

Nejsou povoleny tolerance 0,4 %.

Zkoušky potřebné ke zjištění vlastností množitelských porostů laboratorní metodou – v současnosti Elisa test – uvádí tabulka 1.

Trs napadený bakteriálním černáním stonků Foto Lubomír Šantrůček

Množitelské plochy brambor v roce 2016

Teplý a srážkově podnormální rok 2016 nebyl z pohledu množitelských ploch brambor ideální. Jediné pozitivum byl nízký výskyt plísně bramboru. Sucho a teplo ovlivnily negativně výnosy, vyšší mechanické poškození při sklizni ztížilo podmínky při selekcích a způsobilo nadprůměrný výskyt vektorů. Pro množitelské porosty to avizovalo vyšší přenos virových chorob a předznamenávalo zhoršený zdravotní stav.

Množitelé však dokázali agrotechnickými opatřeními do značné míry eliminovat nepříznivé vlivy, hlavně vyšší výskyt vektorů. Dodržením izolačních vzdáleností, dostatečnou insekticidní clonou (i jinou), hlavně u náchylných odrůd, se jim podařilo množitelské porosty ochránit natolik, aby konečný výsledek zdravotního stavu byl přijatelný a podstatně neovlivnil výrobu tuzemské sadby. Neuznaných devět procent a sestupněných dvě a půl procenta ploch je vzhledem k průběhu podmínek za vegetace velmi dobrý stav.

Srovnání výsledků posklizňových zkoušek 2006–2016 je v tabulce 4. Přehled výsledků odrůd je uveden v tabulce 2.

(Pokračování na str. 37)

Tab. 1 – Zkoušky ke zjištění vlastností množitelských porostů laboratorní metodou Elisa test

Zkouška	Mateřské rostliny PBTC	PB	S	SE	E	A	B	B_n
Maximální procento hlíz napadených virózami	0	0,5	1,0	2,0	4,0	8,0 5,0	10,0	–
Testované viry	svinutka Y, A, M, X, S	svinutka Y, A M[1], X[1] S[2]	svinutka Y, A M[1] X[1]	svinutka Y, A M[1], X[1]	svinutka Y, A M[1], X[1]	svinutka Y	svinutka Y	–

Škodlivé organismy, které je zakázáno zavlékat a rozšiřovat na území EU, se nesmí vyskytovat.
Ze sadby generace A lze vysázet množitelský porost a přihlásit do generace B pouze v případě, že vykazovala v posklizňových zkouškách maximálně 5 % virových chorob, bez tolerance.
Generace B_n se netestuje a je ji možné použít pouze k založení produkčních ploch výhradně u původního množitele
M[1], X[1] – zjištěná hodnota testovaných virů se násobí koeficientem 0,16.
S[2] – zjištěná hodnota testovaných virů se násobí koeficientem 0,025.
B_n generace – jedná se o sadbu netestovanou v posklizňových zkouškách, kterou je možné použít k výsadbě výhradně u množitele.

Tab. 2 – Přehled výsledků uznávacího řízení v posklizňových zkouškách, uvedeny jsou odrůdy, které se testovaly na více než 5 ha

Odrůda	Sestupněno (%)	Neuznáno (%)	Odrůda	Sestupněno (%)	Neuznáno (%)
Adora	0,65	3,06	Agria	2,81	21,66
Anuschka	6,52	3,92	Arizona	6,49	0
Ballerina	37,34	24,76	Bernard	5,37	3,13
Bohemia	21,54	12,82	Carrera	0,98	67,5
Colomba	11,52	42,37	Ditta	3,58	11,39
Dali	0	2,32	Fontane	0	32,73
Granada	0	5,02	Hermes	15,92	39,23
Impala	1,56	29,95	Karin	5,71	0
Kiebitz	5,85	0	Krone	0	6,78
Kuras	0	8,33	Lady Claire	13,01	24,14
Lucinda	18,69	37,38	Monika	0	1,58
Ornella	11,74	1,41	Priamos	1,7	66,29
Princess	0	10,41	Rafaela	3,97	0
Sinora	0	72,73	Sunita	3,09	0
Velox	0	42,06	Victoria	0	53,57

Odrůdy s 0% sestupněním a neuznáním: Adéla, Agata, Albatros, Alexia, Alice, Alonso, Antonia, Baccara, Belana, Bellarosa, Bernadette, Campina, Colette, Concordia, Daisy, Danuta, David, Dominátor, Elfe, Esmee, Eurogrande, Europrima, Euroresy, Euristarch, Fabiola, Festien, Finka, Jelly, Karlena, Lady Rosetta, Laura, Madeleine, Magda, Marabel, Mariannka, Mariska, Martina, Maxilla, Musica, Nafida, Nandina, Poutník, Presto, Red Anna, Secura, Soraya, Taurus, Terka, Verne, Viviana, Zuzanna

Tab. 3 – Hraniční procento vad

Číslo vady	Vada		PBTC	PB	S, SE, E		A, B	
1.	měkká hniloba	měkká a suchá hniloba celkem	0	0,2	0,2	0,5	0,2	0,5
	suchá hniloba				0,5		0,5	
2.	vločkovitost hlíz bramboru[1]		0	1	5		5	
3.	strupovitost bramboru[2]		0	5	5		5	
4.	prašná strupovitost bramboru[1]		0	1	3		3	
5.	scvrklé hlízy[3]		0	0,5	1		1	
6.	vnější vady způsobené mechanicky nebo škůdci, hlízy poškozené mrazem a zapařením		0	3	3		3	
1.–6.	celkem vady č. 1 až 6		0	6	6		8	
7.	příměs zeminy a jiných nečistot			1	1		2	
8.	hlízy jiných odrůd a odchylných typů				0,25		0,5	
9.	škodlivé organismy, které je zakázáno zavlékat a rozšiřovat na území Evropské unie, se nesmí vyskytovat							

[1] Za napadené se považují hlízy, u kterých je postiženo více než 10 % povrchu hlízy.
[2] Za napadené se považují hlízy, u kterých je postižena více než 1/3 povrchu hlízy.
[3] Hlízy, které jsou nadměrně dehydrované a zvrásnělé, včetně dehydratace způsobené stříbřitostí slupky.
Do měkké hniloby (dříve mokré) se zařazuje i plíseň bramboru.

Tab. 4 – Srovnání výsledků posklizňových zkoušek v letech 2006–2016

Rok	Počet porostů	Plocha ve zkouškách (ha)	Sestupněná plocha (%)	Neuznaná plocha (%)
2016	2 018	2 864,3	2,45	9
2015	2 043	2 854,9	0,6	7,4
2014	2 269	3 317	0,75	8,28
2013	2 114	3 071	0,98	5,36
2012	2 174	3 198	1,64	21,89
2011	2 199	3 403	0,79	5,27
2010	2 098	3 355	1,98	19,97
2009	2 136	3 648	1,9	5,05
2008	2 256	3 935	5,23	19,74
2007	2 155	3 535	4,61	23,68
2006	1 982	3 630	3	23,1

inzerce

KNIHA Z NAŠEHO VYDAVATELSTVÍ

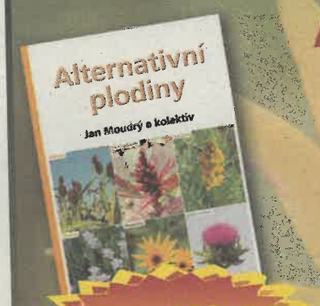

cena: 290 Kč

ALTERNATIVNÍ PLODINY

prof. Ing. Jan Moudrý, CSc., a kol.

Kniha popisuje čtyřicet netradičních plodin zařazených do šesti skupin: obilniny, pseudoobilniny, luskoviny, okopaniny, olejniny, léčivé rostliny.

Autoři seznamují čtenáře s výhodami i problémy spojenými se zaváděním alternativních plodin, které nahrazují, rozšiřují a doplňují stávající sortiment a přispívají k rozšíření spektra rostlinné produkce.

Většina z nich se vyznačuje specifickými kvalitativními vlastnostmi (chuťové, nutriční, zdravotní aj.), jsou součástí racionální výživy, léčebných diet i tzv. funkčních potravin a mohou se dobře uplatnit i v přírodní farmacii či kosmetice.

Váz., 150 stran, formát 210 x 297 mm

Ucelenou nabídku knih naleznete v e-shopu na www.profipress.cz

OBJEDNÁVKOVÝ KUPÓN

Objednávám ..... kusů publikace Alternativní plodiny v ceně 290 Kč/kus

Jméno a příjmení .....

Adresa (včetně PSČ) .....

IČO ..... DIČ .....

Telefon ..... Podpis .....

Knihy objednávejte na adrese: Profi Press s. r. o., odbytové oddělení, Jana Masaryka 2559/56b, 120 00 Praha 2, modrá linka: 844 111 999, tel.: 277 001 600, e-mail: odbyt@profipress.cz. Objednané knihy Vám budou zaslány na dobírku. K ceně zásilky se připočítává poštovné a balné.

(Dokončení ze str. 36)

Zásady uvádění sadby do oběhu

Nyní v předjaří nastává doba přípravy sadby k expedici. Proto je třeba připomenout jak dodavatelům, tak odběratelům hlavní zásady uvádění sadby do oběhu.

- Sadba musí být připravena – vytříděna tak, aby odpovídala požadavkům z vyhlášky číslo 129/2012 Sb. (tabulka 3). Hraniční procento vad je nově rozděleno podle kategorií. Pouze požadavky na velikost sadby zůstávají napříč generacemi původní a jednotné: hlíz podsadbových může partie obsahovat maximálně 3 %, nadsadbových též 3 %. Třídění se stanovuje na čtvercových sítech o minimálním rozměru 25 x 25 mm a maximálním 60 x 60 mm, rozdíl ve velikosti sít v rámci jedné partie je 25 mm.
- Pracovník ÚKZÚZ, popřípadě pověřená osoba k této činnosti provede odběr vzorku z připravené partie a rozbor. Na základě žádosti od dodavatele a výsledku mechanického rozboru vystaví ústav uznávací list, v případě nevyhovujícího stavu rozhodnutí o neuznání. Pověřené osoby mají povinnost zaslat výsledek mechanického rozboru nejdéle do tří dnů na ústav pro možnost kontroly.
- Sadba je uváděna do oběhu v obalech opatřených úředními návěskami. Pouze sadbu dodávanou přímo k sázeči je možné expedovat volně loženou, musí ji však doprovázet minimálně dvě úřední návěsky (1x s dodacím listem, 1x na dopravním prostředku). Sadbu v takzvaném malém balení, což je hmotnost do 10 kg včetně, je možné prodávat s vlastní návěskou. Ta však musí nést veškeré údaje uvedené ve vyhlášce (označení „Malé balení", název a adresu dodavatele, označení ústavu a České republiky nebo jejich zkratky, číslo partie, triviální a botanický název druhu, kategorii a generaci, hmotnost v jednom balení, velikostní třídění, případně druh chemického ošetření a použitý přípravek).

Hlíza napadená vločkovitostí, strupovitostí a stříbřitostí slupky
Foto Lubomír Šantrůček

Vzhledem k přejmenování generací v rámci kategorií a dotazům ze strany zemědělské praxe je třeba připomenout, jaké barevné rozlišení návěsek doprovází jednotlivé generace. Zůstává stále v platnosti, že kategorii Rozmnožovací materiál předstupňů – RMP (PB 1, PB 2, PB 3, PB 4) doprovází návěska bílá s fialovým pruhem, kategorii Základní rozmnožovací materiál – ZRM (S, SE, E) bílá návěska a kategorii Certifikovaný rozmnožovací materiál – CRM (A a B) návěska modrá. Dotazy většinou směřovaly na označení SE – záměna s minulou sezónou značení SE 1 a SE 2, které byly kategoriemi RMP, a k označení se používala bílá návěska s fialovým pruhem. Podle nové legislativy je generace SE součástí kategorie Základní rozmnožovací materiál a označuje se bílou návěskou.

- Důležité je, aby odběratel dodanou sadbu překontroloval nejen vizuálně po povrchu, ale rozřezáním několika hlíz zjistil jejich vnitřní kvalitu. Nesázel partie, ve kterých je vyšší než povolené procento vad, hlavně mokré a suché hniloby. Sadbu s šednutím dužniny (i když odpovídá vyhlášce) nesázel do studené, nevyhřáté půdy. V těchto případech se pěstitel vystavuje riziku vyhnití hlíz v půdě, a tím sníženému počtu trsů na ploše následně sníženého výnosu.

Ing. Lubomír Šantrůček
ÚKZÚZ Brno

inzerce

Doporučená cesta k čisté kukuřici

Sulcotrek je nově vyvinutý herbicid proti kompletnímu spektru jednoletých plevelů v kukuřici. Obsahuje originální kombinaci dvou osvědčených účinných látek s půdním a zároveň i kontaktním účinkem. Doporučujeme zejména pro časně postemergentní aplikace. Vysoká šetrnost umožňuje jeho použití i v osivových kukuřicích, rovněž tak i v pozdějších růstových fázích na opravné zásahy. Vše za příznivou cenu.

Kompletní dvousložkový herbicid

Přípravek Sulcotrek je kombinovaný herbicid, obsahující účinné látky terbuthylazin a sulcotrione.

Účinná látka sulcotrione je selektivní systemický herbicid, který je přijímán listy a kořeny rostlin. Způsobuje vybělení, chlorózu a následné odumření citlivých rostlin. Příjem listy je rychlý a příznaky herbicidního působení se projeví na mladých, rostoucích pletivech během několika málo dní. Účinná látka je také přijímána kořeny, a to zvláště za příznivých vlhkostních podmínek.

Sulcotrek výborně funguje na kompletní spektrum jednoletých plevelů v kukuřici
Foto Petra Vaňatová

Účinná látka terbuthylazine inhibuje transport elektronů. Destrukce buněčných stěn a membrán je hlavní příčinou listových nekróz a chloróz a posléze odumření celé rostliny. Terbuthylazine je přijímán převážně prostřednictvím koleoptyle, klíčků a kořenů rostlin. Klíčící plevele jsou likvidovány před vzcházením, v době vzcházení nebo krátce po vzejití.

Nejvhodnější použití

Sulcotrek je herbicid jedinečně kombinující účinné látky s chemicky odlišnými skupinami triazin + keton. To mu propůjčuje mimořádné široký záběr na plevele, jeho dlouhodobost a rychlý nástup účinku zároveň. Mechanismus účinku je dvojí: přes půdu i přes listy. Použití Sulcotreku je velmi flexibilní. Umožňuje jej aplikovat jak preemergentně (PRE), tak časně postemergentně (EPOST 2–4 listy kukuřice), nebo i postemergentně (POST 4–6 listů).

Rovněž můžeme flexibilně volit dávku mezi 1,7–2,2 l/ha podle očekávaného tlaku plevelů. Standardně v našich podmínkách je vhodné zvolit zejména termín časně postemergentě a použít plnou dávku 2,2 l/ha. Tak lze nejvíce využít nabízených výhod přípravku za výbornou cenu. V případě velmi silného výskytu následných vln ježatky kuří nohy lze s výhodou použít Nicogan 1 l/ha na jejich úplnou kontrolu. Tato situace ale nastává jen v případě dlouhodobě nepříznivých podmínek (kdy kukuřice špatně roste vlivem stresu z dlouhodobého sucha). V normálních vláhových podmínkách použití EPOST a dávka 2,2 l/ha bude bezpečně stačit.

Velmi široký záběr

Kromě běžného spektra kukuřičných plevelů Sulcotrek také výborně účinkuje i na plevele, s kterými některé běžně používané herbicidy mívají problémy, jako je výdrol slunečnice a řepky, dále kakosty, lebedy, durman, opletka, mračňák, ambrózie, merlíky i lebedy již rezistentní na triazinové herbicidy. Jeho účinek je rychlý a dobře viditelný. Již za 5–7 dnů se objevují charakteristické symptomy vybělování plevelů.

Superselektivita

V případě Sulcotreku lze hovořit o jeho superselektivitě k pěstované kukuřici. Tato jeho vlastnost je využívána v porostech osivové kukuřice, kde liniové odrůdy bývají mimořádně citlivé na použití herbicidů. Ale ani v běžných porostech kukuřice použití Sulcotreku nezpůsobí kukuřici stres a její následné přibrzdění v růstu. Tato vlastnost byla náležitě zdokumentována v sousední kukuřičné velmoci Maďarsku (1 mil. ha kukuřice), kde přesné pokusy ukázaly zvýšení výnosů zrna i siláží hmoty po použití Sulcotreku o 5 –15 % podle místa a odrůdy oproti běžně používaným standardům.

Přípravek Sulcotrek – návod k použití, registrace

Plodina	Škodlivý organismus	Dávkování	Poznámka [1]k plodině [2]k plevelům
Kukuřice	plevele dvouděložné jednoleté	2–2,2 l/ha	[1]od 00 BBCH do 05 BBCH [2]preemergentně
Kukuřice	ježatka kuří noha, plevele dvouděložné jednoleté	1,75–2,2 l/ha	[1]od 12 BBCH do 16 BBCH [2]postemergentně maximálně BBCH 14

Tank-mix se specializovanými smáčedly

Pokud aplikujete preemergentně, doporučuje se použít půdní smáčedlo Grounded 0,2 až 0,4 litru na hektar, které zajistí lepší rozprostření a silnější vazbu na půdní částice. Má rovněž vestavěné protiúletové vlastnosti. Pokud přípravek používáte postemergentně, kdy jsou plevele již více vzešlé a tvoří zelené koberce, bude vhodnější aplikovat přípravek Rollwet v dávce 0,1 l/ha, který zajistí dokonalé ovlhčení listů plevelů, i těch se silnější voskovou vrstvičkou. Účinek se tak ještě zesílí.

■ Užitečná řešení

ADAMA je společnost nabízející spolehlivá řešení osvědčenými přípravky na ochranu rostlin. Jsou určena pro pěstitele, kteří požadují kvalitu a přitom dobrou cenu. Jednoduše porosteme spolu.

Ing. Jiří Vašek
ADAMA

inzerce